
KING
HENRY VI
(Part 1)

KRÁL
JINDŘICH VI.

(1. díl)

DRAMATIS PERSONAE

KING HENRY THE SIXTH

HUMPHREY, Duke of Gloucester, uncle to the King, and Protector

DUKE OF BEDFORD, uncle to the King, and Regent of France

DUKE OF EXETER, great-uncle to the King

BISHOP OF WINCHESTER, great-uncle to the King, afterwards Cardinal

DUKE OF SOMERSET

RICHARD PLANTAGENET, afterwards Duke of York

EARL OF WARWICK

EARL OF SALISBURY

EARL OF SUFFOLK

LORD TALBOT, afterwards Earl of Shrewsbury

JOHN TALBOT, his son

EDMUND MORTIMER, Earl of March

SIR JOHN FASTOLFE

SIR WILLIAM LUCY

SIR WILLIAM GLANSDALE

SIR THOMAS GARGRAVE

MAYOR OF LONDON

WOODVILE, Lieutenant of the Tower

VERNON, of the White Rose or York faction

BASSET, of the Red Rose or Lancaster faction

LAWYER

LEGATE

CHARLES, Dauphin, and afterwards King of France

REIGNIER, Duke of Anjou, and titular King of Naples

DUKE OF BURGUNDY

DUKE OF ALENÇON

BASTARD OF ORLEANS

GOVERNOR OF PARIS

O S O B Y

KRÁL JINDŘICH VI.

HUMPHREY, vévoda z Glosteru, králův strýc a protektor

VÉVODA Z BEDFORDU, králův strýc a regent Francie

VÉVODA Z EXETERU, králův prastrýc

BISKUP Z WINCHESTERU, králův prastrýc, později kardinál

VÉVODA ZE SOMERSETU

RICHARD PLANTAGENET, později vévoda z Yorku

HRABĚ Z WARWICKU

HRABĚ ZE SALISBURY

HRABĚ ZE SUFFOLKU

LORD TALBOT, později hrabě ze Shrewsbury

JOHN TALBOT, jeho syn

EDMUND MORTIMER, hrabě z Marche

SIR JOHN FASTOLFE

SIR WILLIAM LUCY

SIR WILLIAM GLANSDALE

SIR THOMAS GARGRAVE

STAROSTA LONDÝNA

WOODVILE, velitel Toweru

VERNON, na yorské straně Bílé růže

BASSET, na lancasterské straně Červené růže

PRÁVNÍK

LEGÁT

KAREL, dauphin, později král Francie

REIGNIER, vévoda z Anjou, král Neapole

VÉVODA Z BURGUNDSKA

VÉVODA Z ALENÇONU

LEVOBOČEK ORLEÁNSKÝ

GUVERNÉR PAŘÍŽE

MASTER GUNNER of Orleans
HIS SON
GENERAL of the French forces in Bordeaux
FRENCH SERGEANT
PORTER
OLD SHEPHERD, father to Joan la Pucelle

MARGARET, daughter to Reignier, afterwards married to King Henry
COUNTESS OF AUVERGNE
JOAN LA PUCELLE commonly called Joan of Arc

Lords, two ambassadors, warders of the Tower, Mortimer's Keepers,
fiends appearing to Joan la Pucelle, heralds, officers, soldiers, messengers,
and attendants

Scene: England and France

KANONÝR z Orleansu
JEHO SYN
VELITEL francouzských sil v Bordeaux
FRANCOUZSKÝ SERŽANT
VRÁTNÝ
STARÝ OVČÁK, otec Jany z Arku

MARKÉTA, Reignierova dcera, později provdaná za krále Jindřicha
HRABĚNKA Z AUVERGNE
JANA Z ARKU, známá jako Panna orleánská

Páni, dva vyslanci, strážní v Toweru, Mortimerovi strážci,
dáblové zjevující se Panně orleánské, heroldi, strážníci, vojáci, poslové
a sloužící

Místa děje: Anglie a Francie

A C T I .

SCENE 1.

WESTMINSTER ABBEY.

Dead March. Enter The Funeral Of King Henry the Fifth, attended on by the Duke of Bedford, Regent of France; the Duke of Gloucester, Protector; the Duke of Exeter, the Earl of Warwick, the Bishop of Winchester, and the Duke of Somerset; heralds, etc.

BEDFORD Hung be the heavens with black, yield day to night!
Comets, importing change of times and states,
Brandish your crystal tresses in the sky,
And with them scourge the bad revolting stars
That have consented unto Henry's death! 5
King Henry the Fifth, too famous to live long!
England ne'er lost a king of so much worth.

GLOUCESTER England ne'er had a king until his time.
Virtue he had, deserving to command:
His brandish'd sword did blind men with his beams; 10
His arms spread wider than a dragon's wings;
His sparking eyes, replete with wrathful fire,
More dazzled and drove back his enemies
Than mid-day sun fierce bent against their faces.
What should I say? His deeds exceed all speech: 15
He ne'er lift up his hand but conquered.

EXETER We mourn in black: why mourn we not in blood?
Henry is dead and never shall revive:
Upon a wooden coffin we attend,
And death's dishonourable victory 20
We with our stately presence glorify,
Like captives bound to a triumphant car.
What! Shall we curse the planets of mishap
That plotted thus our glory's overthrow?
Or shall we think the subtle-witted French 25
Conjurers and sorcerers, that afraid of him
By magic verses have contrived his end?

J E D N Á N Í I .

SCÉNA 1.

WESTMINSTERSKÉ OPATSTVÍ.

Smuteční pochod. Přichází pohřební průvod Krále Jindřicha V., v němž jsou Vévoda z Bedfordu, regent Francie; Vévoda z Glosteru, protektor; Vévoda z Exeteru; Hrabě z Warwicku; Biskup z Winchesteru; Vévoda ze Somersetu; heroldi a další.

- BEDFORD Obleč se, nebe, do černi! Noc pozří den.
Komety, věstící proměny časů,
zbičujte zářícími ohony
odbojné hvězdy, které zosnovaly
smrt anglického krále Jindřicha! 5
Král Jindřich Pátý zemřel příliš mlád,
lepšího vládce země nepoznala.
- GLOSTER On byl tím pravým králem Anglie.
Měl všechny ctnosti rozeného vůdce.
Když tasil meč, blesk oslepil vše kolem. 10
Když rozpráh paže, drak rozestřel křídla.
Když z očí jiskrných mu blýskl hněv,
své nepřátele zpražil tak, že před ním
prchali jako před poledním žářem.
Co víc lze říct? Činy předčil vši chválu. 15
Kamkoli vkročil, všude vítězil.
- EXETER Žal halí čern. Proč netryská z něj krev?
Jindřich je mrtev a už neobživne.
A my stojíme nad dřevěnou rakví
jak zajatci za triumfálním vozem 20
a vzdáváme svou přítomností hold
smrti za její zrádné vítězství.
Na víc se nezmůžem než obviňovat
planety ze spiknutí proti nám?
Nebo si namlouvat, že Francouzi 25
jsou čarodějové a zaříkáním
přivodili smrt nejlepšího z nás?

- WINCHESTER He was a king bless'd of the King of kings.
 Unto the French the dreadful judgement-day
 So dreadful will not be as was his sight. 30
 The battles of the Lord of hosts he fought:
 The church's prayers made him so prosperous.
- GLOUCESTER The church! Where is it? Had not churchmen pray'd,
 His thread of life had not so soon decay'd:
 None do you like but an effeminate prince, 35
 Whom, like a school-boy, you may over-awe.
- WINCHESTER Gloucester, whate'er we like, thou art protector
 And lookest to command the prince and realm.
 Thy wife is proud; she holdeth thee in awe,
 More than God or religious churchmen may. 40
- GLOUCESTER Name not religion, for thou lovest the flesh,
 And ne'er throughout the year to church thou go'st
 Except it be to pray against thy foes.
- BEDFORD Cease, cease these jars and rest your minds in peace:
 Let's to the altar. Heralds, wait on us: 45
 Instead of gold, we'll offer up our arms:
 Since arms avail not now that Henry's dead.
 Posterity, await for wretched years,
 When at their mothers' moist eyes babes shall suck,
 Our isle be made a nourish of salt tears, 50
 And none but women left to wail the dead.
 Henry the Fifth, thy ghost I invoke:
 Prosper this realm, keep it from civil broils,
 Combat with adverse planets in the heavens!
 A far more glorious star thy soul will make 55
 Than Julius Caesar or bright –
- Enter a Messenger.*
- MESS. My honourable lords, health to you all!
 Sad tidings bring I to you out of France,
 Of loss, of slaughter and discomfiture:
 Guyenne, Champagne, Rheims, Orleans, 60
 Paris, Guysors, Poitiers, are all quite lost.
- BEDFORD What say'st thou, man, before dead Henry's corse?
 Speak softly, or the loss of those great towns
 Will make him burst his lead and rise from death.
- GLOUCESTER Is Paris lost? Is Rouen yielded up? 65
 If Henry were recall'd to life again,
 These news would cause him once more yield the ghost.

- WINCHESTER Byl to král požehnaný králem králů
a pro Francouze pravé prokletí.
Kam vtrhnul, všechny obestíral děs, 30
když jménem Páně vedl svatý boj
za pomoci církve a modliteb.
- GLOSTER Církve? To ne! Vy jste si vymodlili,
že předčasně odešel ze světa.
Pro vás je dobrý jenom slabý král, 35
co se jak školák nechá ovládat.
- WINCHESTER Glostre, pro tebe jako protektora
je dobré ovládat krále i zemi.
Máš pyšnou ženu. Té se bojíš víc
než Boha a všech kněží dohromady. 40
- GLOSTER Boha si do úst neber. Sloužíš tělu
a do kostela za rok nepáchneš,
leda se modlit za zmar nepřátel.
- BEDFORD Dost urážek a uklidněte se.
Jdem k oltáři. Heroldi, ved'te nás. 45
Namísto zlata obětujme zbraně.
Co s nimi, když je Jindřich po smrti?
Čekají nás teď' trudné časy, kdy
děti sát budou místo mléka slzy, 50
jimiž náš ostrov bude zaplaven,
až ženy budou oplakávat mrtvé.
Jindřichu Pátý, kéž tvůj duch dál dbá
o blaho Anglie zbavené svárů!
Vybojuj pro nás v nebi přízeň hvězd.
A duše tvá kéž září jasněji 55
než hvězda Caesarova, který byl –
Vystoupí Posel.
- POSEL Zdravím vás, velectění pánové.
Přináším smutné zprávy z Francie,
o pohromě a řeži, v níž jsme přišli
o Rouen, Champagne, Remeš, Orleans, 60
o Paříž, Guysors, Poitiers a další.
- BEDFORD To říkáš nad mrtvolou Jindřicha?
Mlč, než ta slova o velikých ztrátách
ho donutí rozbít rakev a vstát.
- GLOSTER Paříž je ztracena? Rouen se vzdal? 65
Kdyby vstal Jindřich z mrtvých, tyhle zprávy
by ho uvrhly zpátky do hrobu.

- EXETER How were they lost? What treachery was used?
- MESS. No treachery; but want of men and money. 70
 Amongst the soldiers this is muttered,
 That here you maintain several factions,
 And whilst a field should be dispatch'd and fought,
 You are disputing of your generals:
 One would have lingering wars with little cost;
 Another would fly swift, but wanteth wings; 75
 A third thinks, without expense at all,
 By guileful fair words peace may be obtain'd.
 Awake, awake, English nobility!
 Let not sloth dim your honours new-begot:
 Cropp'd are the flower-de-luces in your arms; 80
 Of England's coat one half is cut away.
- EXETER Were our tears wanting to this funeral,
 These tidings would call forth their flowing tides.
- BEDFORD Me they concern; Regent I am of France. 85
 Give me my steeled coat. I'll fight for France.
 Away with these disgraceful wailing robes!
 Wounds will I lend the French instead of eyes,
 To weep their intermissive miseries.
Enter to them another Messenger.
2. MESS. Lords, view these letters full of bad mischance. 90
 France is revolted from the English quite,
 Except some petty towns of no import:
 The Dauphin Charles is crowned king of Rheims;
 The Bastard of Orleans with him is join'd;
 Reignier, Duke of Anjou, doth take his part;
 The Duke of Alençon flieth to his side. 95
- EXETER The Dauphin crowned king! All fly to him!
 O, whither shall we fly from this reproach?
- GLOUCESTER We will not fly, but to our enemies' throats.
 Bedford, if thou be slack, I'll fight it out.
- BEDFORD Gloucester, why doubt'st thou of my forwardness? 100
 An army have I muster'd in my thoughts,
 Wherewith already France is overrun.
Enter another Messenger.
3. MESS. My gracious lords, to add to your laments,
 Wherewith you now bedew King Henry's hearse,
 I must inform you of a dismal fight 105
 Betwixt the stout Lord Talbot and the French.

- EXETER Kdo zradil Anglii? Kdo za to může?
- POSEL Ne zrada. Málo vojáků a peněz.
Mezi vojsky se povídá, že se 70
zde sváří řada stran, a místo aby
Anglie vypravila armádu,
vy se tu přete, kdo ji povede.
Ten chce vést menší nenákladnou válku,
jiný chce udeřit, však nemá čím, 75
třetí zas nechce žádné náklady
a spoléhá se na diplomacii.
Probuďte se, angličtí velmoži!
Z lenosti nepohrběte Francii!
Jen půlka zbývá z erbu Anglie, 80
když mizí z něj francouzské lilie.
- EXETER Jestli si vypláčem při pohřbu oči,
ty zprávy spustí nové proudy slz.
- BEDFORD Jsem regent Francie. Mám odpovědnost.
Chci zbroj a jít bojovat s Francouzi. 85
Odhodme rychle ufnukaný smutek!
Ať raději oni krev roní z ran,
než abychom my lkali kvůli nim.
Vystoupí Druhý posel.
2. POSEL Pánové, přináším vám špatné zprávy.
Francie nepatří už Anglii 90
s výjimkou několika menších měst.
Princ Karel byl v Remeši korunován.
S ním drží levoboček orleánský
a Reignier, vévoda z Anjou. K nim
se přidal i vévoda z Alençonu. 95
- EXETER Z dauphina už je král! Všichni jdou s ním!
Kam obrátit se před tou potupou?
- GLOSTER Musíme se obrátit proti nim.
Nepůjdeš-li, Bedforde, půjdu sám.
- BEDFORD Chceš zpochybňovat moje odhodlání? 100
Mám v hlavě plány, jak je rozdrtit,
teď už to zbývá jenom udělat.
Vystoupí Třetí posel.
3. POSEL Vzácni pánové, musím přitížit
vašemu žalu nad zesnulým králem
a říct vám o zoufalém boji, který 105
svedl chrabý lord Talbot s Francouzi.

- WINCHESTER What! Wherein Talbot overcame? Is't so?
3. MESS. O, no; wherein Lord Talbot was o'erthrown:
 The circumstance I'll tell you more at large.
 The tenth of August last this dreadful lord, 110
 Retiring from the siege of Orleans,
 Having full scarce six thousand in his troop.
 By three and twenty thousand of the French
 Was round encompassed and set upon.
 No leisure had he to enrank his men; 115
 He wanted pikes to set before his archers;
 Instead whereof sharp stakes pluck'd out of hedges
 They pitched in the ground confusedly,
 To keep the horsemen off from breaking in.
 More than three hours the fight continued; 120
 Where valiant Talbot above human thought
 Enacted wonders with his sword and lance:
 Hundreds he sent to hell, and none durst stand him;
 Here, there, and everywhere, enraged he flew:
 The French exclaim'd, the devil was in arms; 125
 All the whole army stood agazed on him:
 His soldiers spying his undaunted spirit
 A Talbot! A Talbot! Cried out amain
 And rush'd into the bowels of the battle.
 Here had the conquest fully been seal'd up, 130
 If Sir John Fastolfe had not play'd the coward:
 He, being in the vaward, placed behind
 With purpose to relieve and follow them,
 Cowardly fled, not having struck one stroke.
 Hence grew the general wreck and massacre; 135
 Enclosed were they with their enemies:
 A base Walloon, to win the Dauphin's grace,
 Thrust Talbot with a spear into the back,
 Whom all France with their chief assembled strength
 Durst not presume to look once in the face. 140
- BEDFORD Is Talbot slain? Then I will slay myself,
 For living idly here in pomp and ease,
 Whilst such a worthy leader, wanting aid,
 Unto his dastard foemen is betray'd.
3. MESS. O no, he lives; but is took prisoner, 145
 And Lord Scales with him and Lord Hungerford:
 Most of the rest slaughter'd or took likewise.

- WINCHESTER Cože? Talbot snad zvítězil. Či ne?
3. POSEL Ne. Lord Talbot byl v boji poražen.
Podrobně vám to celé vylíčím.
Ten skvělý muž se desátého srpna 110
u obléhaného Orleansu
s pouhými šesti tisíci svých mužů
dostal do obklíčení Francouzů,
jejichž počet byl třiadvacet tisíc.
Nestačil ani rozestavit vojsko 115
a hradbou z dřevců chránit lučištníky.
Namísto toho jen tak narychlo
zatloukli do země pár kůlů z plotů,
a snažili se tak odrazit jízdu.
Boj trval více než tři hodiny. 120
Statečný Talbot dělal nadlidské
divy svým mečem. Stovky Francouzů
odevzdal peklu. Nikdo na něj neměl.
Byl všude, jak ho hnala zuřivost.
Francouzi řvali: „Proti nám jde ďábel!“ 125
a vyděšeně na něj zírali.
A naši, strženi tou odvahou,
volali: „Talbot! Talbot!“ a hned se
vrhali do té nejlítější seče.
Všechno by bylo dobře dopadlo, 130
kdyby John Fastolfe nebyl zbabělec.
Byl v týlu jako záloha a měl
vystřídat umdlelé, jenomže utek,
aniž jedinkrát pozvedl svůj meč.
Zkáza pak byla nevyhnutelná. 135
Francouzi naše skřípli a jeden
mizerný Valon, pro dauphinův dík,
zezadu vrazil do Talbota kopí,
když Francie s celou svou armádou
si netroufla s ním utkat tváří v tvář. 140
- BEDFORD Talbot je mrtev? Pak sám radši zemřu,
než abych dál žil v klidu, zatímco
náš nejvzácnější bojovník byl v nouzi
zrazen a předhozen v plen nepříteli.
3. POSEL Ne, žije, ale byl vzat do zajetí. 145
A spolu s ním lord Scales a Hungerford
a další, kteří v boji nepadli.

- BEDFORD His ransom there is none but I shall pay:
 I'll hale the Dauphin headlong from his throne:
 His crown shall be the ransom of my friend; 150
 Four of their lords I'll change for one of ours.
 Farewell, my masters; to my task will I;
 Bonfires in France forthwith I am to make,
 To keep our great Saint George's feast withal:
 Ten thousand soldiers with me I will take, 155
 Whose bloody deeds shall make all Europe quake.
3. MESS. So you had need; for Orleans is besieged;
 The English army is grown weak and faint:
 The Earl of Salisbury craveth supply,
 And hardly keeps his men from mutiny, 160
 Since they, so few, watch such a multitude.
- EXETER Remember, lords, your oaths to Henry sworn,
 Either to quell the Dauphin utterly,
 Or bring him in obedience to your yoke.
- BEDFORD I do remember it; and here take my leave, 165
 To go about my preparation.
Exit.
- GLOUCESTER I'll to the Tower with all the haste I can,
 To view the artillery and munition;
 And then I will proclaim young Henry king.
Exit.
- EXETER To Eltham will I, where the young king is, 170
 Being ordain'd his special governor,
 And for his safety there I'll best devise.
Exit.
- WINCHESTER Each hath his place and function to attend:
 I am left out; for me nothing remains.
 But long I will not be Jack out of office: 175
 The king from Eltham I intend to steal
 And sit at chiefest stern of public weal.
Exeunt.

- BEDFORD Výkupné za něj nikdy nepřijmou.
 Já jim ho dám. Strhnu dauphina z trůnu
 a přítele tak nejlíp vyplatím. 150
 Za jejich čtyři chci jednoho z nás.
 Loučím se, páni, budu teď mít práci.
 Rozpoutám ohňostroj ve Francii,
 abych oslavil den svatého Jiří.
 S deseti tisíci vojáky v zemi 155
 Evropa zažije zemětřesení.
3. POSEL Je načase. Orleans musí padnout.
 Anglická vojska jsou už vysílená.
 Hrabě Salisbury žádá o pomoc.
 Vojáci se mu bouří, když jich má 160
 tak málo čelit mocné přesile.
- EXETER Vzpomeňte, co jste přísahali, páni,
 že buď dauphina zneškodníte, nebo
 ho přivlečete v poutech k potrestání.
- BEDFORD Nezapomínám na to. Proto jdu 165
 a začnu okamžitě s přípravami.
Odejde.
- GLOSTER A já zatím pospíším do Toweru.
 Prohlédnu tam stav děl a munice
 a Jindřicha prohlásím za krále.
Odejde.
- EXETER Já jdu za mladým králem do Elthamu. 170
 Byl jsem určený jeho poručníkem,
 zodpovědným za jeho bezpečnost.
Odejde.
- WINCHESTER Všichni mají nějaký cíl a úkol,
 kromě mě, na něhož nic nezbylo.
 Nebudu ale skákat, jak kdo píská. 175
 Krále jim z Elthamu odloudím
 a sám se stanu vládcem nejvyšším.
Odejdou.

SCENE 2.
FRANCE. BEFORE ORLEANS.

Sound a flourish. Enter Charles, Alençon, and Reignier, marching with drum and soldiers.

- CHARLES Mars his true moving, even as in the heavens
 So in the earth, to this day is not known:
 Late did he shine upon the English side;
 Now we are victors; upon us he smiles.
 What towns of any moment but we have? 5
 At pleasure here we lie near Orleans;
 Otherwhiles the famish'd English, like pale ghosts,
 Faintly besiege us one hour in a month.
- ALENÇON They want their porridge and their fat bull-beeves:
 Either they must be dieted like mules 10
 And have their provender tied to their mouths
 Or piteous they will look, like drowned mice.
- REIGNIER Let's raise the siege: why live we idly here?
 Talbot is taken, whom we wont to fear:
 Remaineth none but mad-brain'd Salisbury; 15
 And he may well in fretting spend his gall,
 Nor men nor money hath he to make war.
- CHARLES Sound, sound alarum! We will rush on them.
 Now for the honour of the forlorn French!
 Him I forgive my death that killeth me 20
 When he sees me go back one foot or fly.
- Exeunt.*
- Here alarum; they are beaten back by the English with great loss.
 Enter Charles, Alençon, and Reignier.*
- CHARLES Who ever saw the like? What men have I!
 Dogs! Cowards! Dastards! I would ne'er have fled,
 But that they left me 'midst my enemies.
- REIGNIER Salisbury is a desperate homicide; 25
 He fighteth as one weary of his life.
 The other lords, like lions wanting food,
 Do rush upon us as their hungry prey.
- ALENÇON Froissart, a countryman of ours, records, 30
 England all Olivers and Rowlands bred,
 During the time Edward the Third did reign.
 More truly now may this be verified;
 For none but Samsons and Goliases

SCÉNA 2.

FRANCIE. PŘED ORLEANSEM.

Fanfára. Vystoupí Karel, Alençon a Reignier.

Pochodují s bubny a vojskem.

- KAREL Je záhadou, jak ovlivňuje Mars
dění na zemi nebo na nebi.
Dřív podporoval Angličany, nyní
se směje na nás, kteří vítězíme.
Máme už všechna důležitá města 5
a nyní bojujeme o Orleans.
A hladové přízraky Angličanů
se snaží tu a tam nás odrazit.
- ALENÇON Chybí jim jejich slanina a kaše.
Ti, pokud nejsou krmeni jak mezci 10
se žvancem žrádla pořád u huby,
jsou vyzáblí jak utopené myši.
- REIGNIER Zaútočíme. Proč marníme čas?
Talbot je zajatý, ten budil respekt,
a zůstal jen bláznivý Salisbury, 15
který se vzteky užívá, že nemá
dost vojáků a peněz na válčení.
- KAREL Zatrubte na zteč! Vyrážíme na ně.
Musíme navrátit čest Francii!
Kdo uvidí mě o krok ustoupit, 20
může mě zabít. Má mé požehnání.
Odejdou.
- Bitevní vřava. Útok Francouzů je tvrdě odražen s jejich velkými
ztrátami. Vystoupí Karel, Alençon a Reignier.*
- KAREL Kdo to kdy viděl? To jsou vojáci?
Zbabělí psi. Kdybych nezůstal sám
mezi Anglány, neutekl bych.
- REIGNIER Salisbury je strašný zabiják. 25
Bije se, jako by už nechtěl žít.
I další jako lvi po týdnu půstu
se na nás vrhli jako na kořist.
- ALENÇON Froissart píše, že když v Anglii
vládl král Edward Třetí, země byla 30
líhni válečníků, jako byl Roland.
To platí dodnes. V poli byli samí
Samsonové a Goliášové.

- It sendeth forth to skirmish. One to ten!
 Lean, raw-boned rascals! Who would e'er suppose 35
 They had such courage and audacity?
- CHARLES Let's leave this town; for they are hare-brain'd slaves,
 And hunger will enforce them to be more eager:
 Of old I know them; rather with their teeth
 The walls they'll tear down than forsake the siege. 40
- REIGNIER I think, by some odd gimmors or device
 Their arms are set like clocks, stiff to strike on;
 Else ne'er could they hold out so as they do.
 By my consent, we'll even let them alone.
- ALENÇON Be it so. 45
Enter the Bastard of Orleans.
- BASTARD Where's the Prince Dauphin? I have news for him.
- CHARLES Bastard of Orleans, thrice welcome to us.
- BASTARD Methinks your looks are sad, your cheer appall'd:
 Hath the late overthrow wrought this offence?
 Be not dismay'd, for succor is at hand: 50
 A holy maid hither with me I bring,
 Which by a vision sent to her from heaven
 Ordained is to raise this tedious siege
 And drive the English forth the bounds of France.
 The spirit of deep prophecy she hath, 55
 Exceeding the nine sibyls of old Rome:
 What's past and what's to come she can descry.
 Speak, shall I call her in? Believe my words,
 For they are certain and unfallible.
- CHARLES Go, call her in.
Exit Bastard of Orleans.
- But first, to try her skill, 60
 Reignier, stand thou as Dauphin in my place:
 Question her proudly; let thy looks be stern:
 By this means shall we sound what skill she hath.
Enter the Bastard of Orleans, with Joan La Pucelle.
- REIGNIER Fair maid, is't thou wilt do these wondrous feats?
- JOAN Reignier, is't thou that thinkest to beguile me? 65
 Where is the Dauphin? Come, come from behind;
 I know thee well, though never seen before.
 Be not amazed, there's nothing hid from me:

- A jak se bijí! Jeden zvládne deset!
Vyzáblí kostlivci! Kde se v nich bere
ta jejich odvaha a bojovnost? 35
- KAREL Město jim nechme. Čím jsou hladovější,
tím urputněji umí bojovat.
Já je znám dobře. Radši svými zuby
rozkoušou hradby, než by ustoupili. 40
- REIGNIER Jako by v sobě měli zvláštní stroj,
co pohání je jako hodiny,
že dokážou se bez umdlení bít.
Souhlasím s tím nechat je na pokoji.
- ALENÇON Tak budiž. 45
Vystoupí Levoboček orleánský.
- LEVOBOČEK Kde je dauphin? Nesu mu dobrou zprávu.
- KAREL Levoboček orleánský. Bud' vítán.
- LEVOBOČEK Tváříš se smutně. A jsi celý bledý.
To tě tak zdrtil nezdařený útok?
Neztrácej hlavu, pomoc už je zde. 50
Přivádím dívku, jež je předurčená
viděním seslaným jí přímo z nebe
skončit to nekonečné obléhání
a vyhnat Angličany z Francie.
Má v sobě věštecký dar, který předčí 55
schopnosti i devíti římských Sibyl.
Ví všechno o tom, co bylo a bude.
Můžu ji zavolat? Věř mi, že říkám
jen a jen jistojistou čistou pravdu.
- KAREL Zavolej ji.
Odejde Levoboček orleánský.
Nejdřív ji vyzkoušíme. 60
Reigniere, vyměň si se mnou místo.
Pyšně se tvař a vyzpovídej ji.
Uvidíme, jaké má schopnosti.
Vystoupí Levoboček orleánský s Janou, Pannou orleánskou.
- REIGNIER Krásko, prý dokážeš úžasné věci.
- JANA Reigniere, co to tu na mě hraješ? 65
Kde je dauphin? Neschovávej se vzadu.
I když tě neznám, poznávám tě dobře.
Nediv se, ale mně nic neujde.

- In private will I talk with thee apart.
Stand back, you lords, and give us leave awhile. 70
- REIGNIER She takes upon her bravely at first dash.
- JOAN Dauphin, I am by birth a shepherd's daughter,
My wit untrain'd in any kind of art.
Heaven and our Lady gracious hath it pleased
To shine on my contemptible estate: 75
Lo, whilst I waited on my tender lambs,
And to sun's parching heat display'd my cheeks,
God's mother deigned to appear to me
And in a vision full of majesty
Will'd me to leave my base vocation 80
And free my country from calamity:
Her aid she promised and assured success:
In complete glory she reveal'd herself;
And, whereas I was black and swart before,
With those clear rays which she infused on me 85
That beauty am I bless'd with which you see.
Ask me what question thou canst possible,
And I will answer unpremeditated:
My courage try by combat, if thou darest,
And thou shalt find that I exceed my sex. 90
Resolve on this, thou shalt be fortunate,
If thou receive me for thy warlike mate.
- CHARLES Thou hast astonish'd me with thy high terms:
Only this proof I'll of thy valour make,
In single combat thou shalt buckle with me, 95
And if thou vanquishest, thy words are true;
Otherwise I renounce all confidence.
- JOAN I am prepared. Here is my keen-edged sword,
Deck'd with five flower-de-luces on each side;
The which at Touraine, in Saint Katharine's churchyard,
Out of a great deal of old iron I chose forth.
- CHARLES Then come, o' God's name; I fear no woman.
- JOAN And while I live, I'll ne'er fly from a man.
Here they fight, and Joan La Pucelle overcomes.
- CHARLES Stay, stay thy hands! Thou art an Amazon
And fightest with the sword of Deborah. 105
- JOAN Christ's mother helps me, else I were too weak.
- CHARLES Whoe'er helps thee, 'tis thou that must help me:
Impatiently I burn with thy desire;

- Chci s tebou chvíli mluvit o samotě.
Pánové, prosím, račte ustoupit. 70
- REIGNIER Jde na nás zhurta, to se musí nechat.
- JANA Dauphine, jsem jen dcera ovčáka,
jsem nevzdělaná a nic neumím.
Nebi se zachtělo mě osvítit
a zvednout z mého ubohého stavu. 75
Když pásla jsem svá jehňátka a tváře
mi hořely ve spalujícím slunci,
zjevila se mi bohorodička,
v půvabné, majestátní vidině,
a kázala, ať vzdám se hrubé práce 80
a zachráním svou zemi před zkázou.
Slíbila, že mi při tom pomůže.
Zjevila se mi v plné nádheře,
a jak jsem předtím byla ošklivá, 85
paprsky, kterými mě ozářila,
mě okrášlila tak, jak mě teď vidíš.
Když se mě zeptáš na cokoli, hned
ti na všechno dám správnou odpověď.
Vyzkoušej moji smělost a um v boji,
a zjistíš, jak své družky převyšuji. 90
Věř mi, že přinese ti štěstí, když
mi vést tu válku s tebou dovolíš.
- KAREL Tvá sebechvála mi vyráží dech.
Vyzkouším si tě, a když dokážeš
mě porazit v souboji, uvěřím, 95
že mluvíš pravdu. Pokud prohraješ,
nebudu už ti nikdy v ničem věřit.
- JANA Jsem připravena. Tady je můj meč
s pěti liliemi na každé straně.
Našla jsem ho ve starém železe 100
v Touraine na Kateřinském hřbitově.
- KAREL Pojdme. Žádné ženské se nebojím.
- JANA A já před žádným mužem neustoupím.
Potýkají se v souboji a Jana zvítězí.
- KAREL Dost, to už stačí! Ty jsi Amazonka
a tvůj meč bude jistě kouzelný. 105
- JANA Panenka Marie mi pomáhá.
- KAREL Ať kdokoli, ty musíš pomoci mně.
Jsem přemožený touhou po tobě.

- My heart and hands thou hast at once subdued.
 Excellent Pucelle, if thy name be so, 110
 Let me thy servant and not sovereign be:
 'Tis the French Dauphin sueth to thee thus.
- JOAN I must not yield to any rites of love,
 For my profession's sacred from above:
 When I have chased all thy foes from hence, 115
 Then will I think upon a recompense.
- CHARLES Meantime look gracious on thy prostrate thrall.
 REIGNIER My lord, methinks, is very long in talk.
- ALENÇON Doubtless he shrives this woman to her smock;
 Else ne'er could he so long protract his speech. 120
- REIGNIER Shall we disturb him, since he keeps no mean?
 ALENÇON He may mean more than we poor men do know:
 These women are shrewd tempters with their tongues.
- REIGNIER My lord, where are you? What devise you on?
 Shall we give over Orleans, or no? 125
- JOAN Why, no, I say, distrustful recreants!
 Fight till the last gasp; I will be your guard.
- CHARLES What she says I'll confirm: we'll fight it out.
- JOAN Assign'd am I to be the English scourge.
 This night the siege assuredly I'll raise: 130
 Expect Saint Martin's summer, halcyon days,
 Since I have entered into these wars.
 Glory is like a circle in the water,
 Which never ceaseth to enlarge itself
 Till by broad spreading it disperse to nought. 135
 With Henry's death the English circle ends;
 Dispersed are the glories it included.
 Now am I like that proud insulting ship
 Which Caesar and his fortune bare at once.
- CHARLES Was Mahomet inspired with a dove? 140
 Thou with an eagle art inspired then.
 Helen, the mother of great Constantine,
 Nor yet Saint Philip's daughters, were like thee.
 Bright star of Venus, fall'n down on the earth,
 How may I reverently worship thee enough? 145
- ALENÇON Leave off delays, and let us raise the siege.
 REIGNIER Woman, do what thou canst to save our honours;
 Drive them from Orleans and be immortalized.

- Vyhrálas nade mnou i nad mým srdcem.
Má drahá Jano! Tak se jmenuješ? 110
Chci být tvým sluhou a ne vladařem.
Francouzský dauphin tě o to moc prosí.
- JANA Na lásku nesmím ani pomyslit.
Mám svaté poslání. Za ním chci jít.
Až odtud nepřátele vyženu, 115
bude čas pomýšlet na odměnu.
- KAREL Mezitím budu zcela ve tvých službách.
- REIGNIER O čem se s ní baví tak urputně?
- ALENÇON Zřejmě se jí chce dostat pod sukně,
jinak by s ní byl dávno hotový. 120
- REIGNIER Vyrušíme ho? Zřejmě nezná míru.
- ALENÇON Vymluvila mu do hlavy díru.
Sám víš, co svede ženská výmluvnost.
- REIGNIER Pane, co bude? Jak se rozhodneme?
Dáme jim Orleans, anebo ne? 125
- JANA Určitě ne! Zbabělci! Bijte se
do posledního dechu! Povedu vás.
- KAREL S tím souhlasím. Musíme bojovat.
- JANA Jsem určena být metlou Angličanů.
Dnešní noc osvobodím Orleans. 130
Pak přijde babí léto, krásné dny,
protože já vstupuji do války.
Sláva je jako kruhy na vodě,
které se zvětšují a zvětšují,
až rozplynou se v nic. Smrt Jindřicha 135
byla pro Angličany poslední kruh,
se kterým končí všechna jejich moc.
Já jsem teď jako ta pověstná loď,
co nesla Caesara a jeho štěstí.
- KAREL Mohamed měl prý rádcem hrdličku. 140
Tvým rádcem je spíš orel. Vyrovnáš se
Konstantinově matce Heleně
anebo dcerám světce Filipa.
Jako by Venuše se snesla na zem!
Na tvoji chválu je to všechno málo! 145
- ALENÇON Dost zdržování. Pojdme bojovat!
- REIGNIER Děvče, snaž se zachránit naši čest.
Zažeň je pryč a tvá je věčná sláva.

CHARLES Presently we'll try. Come, let's away about it:
No prophet will I trust, if she prove false. 150
Exeunt.

SCENE 3.

LONDON. BEFORE THE TOWER.

Enter Gloucester, with his servingmen in blue coats.

GLOUCESTER I am come to survey the Tower this day:
Since Henry's death, I fear, there is conveyance.
Where be these warders, that they wait not here?
Open the gates; 'tis Gloucester that calls.

1. WARDER (*Within*) Who's there that knocks so imperiously? 5
1. SERV. It is the noble Duke of Gloucester.

2. WARDER (*Within*) Whoe'er he be, you may not be let in.
1. SERV. Villains, answer you so the lord protector?

1. WARDER (*Within*) The Lord protect him! So we answer him:
We do no otherwise than we are will'd. 10

GLOUCESTER Who willed you? Or whose will stands but mine?
There's none protector of the realm but I.
Break up the gates, I'll be your warrantize.
Shall I be flouted thus by dunghill grooms?
*Gloucester's men rush at the Tower Gates,
and Woodvile the Lieutenant speaks within*

WOODVILE What noise is this? What traitors have we here? 15

GLOUCESTER Lieutenant, is it you whose voice I hear?
Open the gates; here's Gloucester that would enter.

WOODVILE Have patience, noble duke; I may not open;
The Cardinal of Winchester forbids:
From him I have express commandment 20
That thou nor none of thine shall be let in.

GLOUCESTER Faint-hearted Woodvile, prizest him 'fore me?
Arrogant Winchester, that haughty prelate,
Whom Henry, our late sovereign, ne'er could brook?
Thou art no friend to God or to the king: 25
Open the gates, or I'll shut thee out shortly.

SERVINGMEN Open the gates unto the lord protector,
Or we'll burst them open, if that you come not quickly.

KAREL Zkusme to! Pojdme! Do boje se dáme.
Už neuvěřím v nic, když ona zklame. 150
Odejdou.

SCÉNA 3.

LONDÝN. PŘED TOWEREM.

Vystoupí Gloster se svými sloužícími v modrých livrejích.

- GLOSTER Přicházím na inspekci Toweru.
Od Jindřichovy smrti je tu chaos.
Kde jsou strážcové? Nikdo nehlídá?
Otevřte bránu. Mluví s vámi Gloster.
1. STRÁŽNÝ *(Za scénou)* Kdo se sem dobývá jak do svého? 5
1. SLOUŽÍCÍ Přichází vznešený vévoda z Glostru.
2. STRÁŽNÝ *(Za scénou)* Ať je to kdokoli, sem dovnitř nesmí.
1. SLOUŽÍCÍ Lotři! U brány je pan protektor.
1. STRÁŽNÝ *(Za scénou)* Tak ať tam zůstane! My máme příkaz
nikoho do Toweru nepouštět. 10
- GLOSTER Kdo vám ho dal? Já tady poroučím!
V téhle zemi jsem já lord protektor.
Vylomte bránu, na mou zodpovědnost!
Ti pacholci si budou ze mě střílet?
*Glosterovi sloužící lomcují s bránou.
Zevnitř se ozve Woodvile, velitel Toweru.*
- WOODVILE Co je tu za hluk? Kdo tu dělá rozbroj? 15
- GLOSTER Velitel Toweru Woodvile? Jste to vy?
Otevřte bránu. Gloster chce jít dovnitř.
- WOODVILE Bohužel, vzácný vévodo. To nesmím.
Pan biskup Winchester mi přikázal,
že nesmím vpouštět dovnitř ani vás, 20
ani nikoho z vaší rodiny.
- GLOSTER Jemu chceš dávat přednost přede mnou?
Zpupnému prelátovi, kterého
nemohl Jindřich Pátý ani vystát?
To není služba Bohu ani králi. 25
Otevři, než tě odtud vytáhnu.
- SLOUŽÍCÍ Pusťte dál lorda protektora dřív,
než vám tu bránu vylomíme z pantů!